

***HELSINGIN
KAUPUNGIN
VAMMAISPALVELUOPAS***

SISÄLLYS

VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET.....	4
KUNNAN ERITYINEN JÄRJESTÄMISVELVOLLISUUS.....	4
PALVELUSUUNNITELMA.....	5
KULJETUSPALVELU.....	6
TULKKIPALVELUT.....	9
VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN.....	10
ASUNNON MUUTOSTYÖT.....	12
ASUNTOON KUULUVAT VÄLINEET JA LAITTEET	14
VAIKEAVAMMAISTEN PÄIVÄTOIMINTA.....	15
PALVELUTARPEEN ARVIOINTI.....	16
MÄÄRÄRAHASIDONNAISET PALVELUT JA TUKITOIMET.....	16
HENKILÖKOHTAINEN AVUSTAJA.....	16
PÄIVITTÄISISSÄ TOIMINNOISTA SUORIUTUMISESSA TARVITTAVAT	
VÄLINEET, KONEET JA LAITTEET.....	18
KUNTOUTUSOHJAUS.....	19
SOPEUTUMISVALMENNUS.....	20
YLIMÄÄRÄISET VAATEKUSTANNUKSET.....	20
MUUT VAMMAISTEN PALVELUT JA TUKITOIMET.....	21
OMAISHOIDON TUKI.....	21
ERITYISLAPSENVAHTITOIMINTA (ELVA).....	21
KOTIHOITO.....	22
KELAN ETUUDET.....	24
VAMMAISETUUDET	24
ALLE 16-VUOTIAAN VAMMAISTUKI.....	24
16-VUOTTA TÄYTTÄNEEN VAMMAISTUKI.....	24
ELÄKETTÄ SAAVAN HOITOTUKI.....	25
RUOKAVALIOKORVAUS.....	25
ERITYISHOITORAHA.....	25
LAPSELLE KUNTOUTUSTA.....	25
ALLE 20-VUOTIAAN KUNTOUTUSRAHA.....	25
KUNTOUTUSRAHA.....	26
AMMATILLISTA KUNTOUTUSTA VAJAAKUNTOISILLE.....	26
LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS.....	26
APUVÄLINEET.....	26
LASTEN PÄIVÄHOITO.....	26
KOULUNKÄYNTI.....	27
OPIKELU.....	28
AMMATILLINEN KUNTOUTUS.....	29

TYÖ.....	29
LIKKUMINEN.....	30
PALVELULINJAT.....	30
HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELAITOKSEN ALENNUSLIPUT....	30
JUNAMATKAT.....	30
LENTOMATKAT.....	31
LAIVAMATKAT.....	31
LINJA-AUTOMATKAT.....	31
PYSÄKÖINTILUPA.....	32
AUTOVERO.....	32
MAAHANMUUTTAJAT.....	33
VETERAANIPALVELUT.....	33
HARRASTUSTOIMINTA JA VAPAA-AIKA.....	34
ERITYISRYHMIEN LIIKUNTAKORTTI.....	34
MUU LIIKUNTA.....	34
LOMAT.....	35
VERONMAKSUKYVYN ALENNUSPÄÄTÖS.....	35
INVALIDIVÄHENNYS.....	35
VAMMAISTEN SOSIAALITYÖN YHTEYSTIEDOT.....	36
Vuxenarbete.....	41
VAMMAIS- JA SOSIAALIASIAMIES.....	41

VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET PALVELUT JA TUKITOIMET

Vammaispalvelun toteuttaminen pohjautuu vammaispalvelulakiin ja – asetukseen sekä soveltamisohjeisiin.

Lain tarkoitus on

- edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä
- ehkäistä/poistaa vammaisuuden aiheuttamia haittoja ja esteitä
- turvata vammaiselle henkilölle yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua tasavertaisena yhteiskunnan jäsenenä erilaisiin yhteiskunnan toimiin
- varmistaa sellaiset elin- ja toimintaympäristöt, jotka turvaavat vammaiselle henkilölle samat mahdollisuudet toimintaan kuin muillakin ihmisillä

Vammaisuuden määrittely ja vaikeavammaisuuden arvioiminen

Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan VPL 2§:n mukaan henkilöä, jolla vamman tai sairauden johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämäntoiminnoista.

Pitkäaikaisuus tarkoittaa yleensä yli vuoden kestävästä vammasta tai sairaudesta aiheutuvaa rajoitusta. Pitkäaikaisuudelle ei voida kuitenkaan asettaa ehdottomia aikarajoja vaan edellytykset on aina harkittava yksilöllisesti.

Vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin ja tukitoimiin oikeutetun vammaisen henkilön suoriutumisvaikeuksien tulee olla erityisiä, kohtuuttoman suuria tai avun tarpeen pitää olla runsas.

Tavanomaiset elämäntoiminnot ovat sellaisia jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita, joiden voidaan katsoa kuuluvan yleisesti yhteiskunnassa liittyviin hyväksyttäviin toimintoihin. Tavanomaisiin elämäntoimintoihin kuuluvat asuminen, työssä käyminen, opiskeleminen, liikkuminen, asioiminen, yhteiskunnallinen osallistuminen ja vapaa-ajan toiminnot.

Palvelujen ja tukitoimien välttämättömyys tulee kuvata/arvioida vamman tai sairauden aiheuttaman tarpeen kautta ts., mitä rajoituksia, esteitä tai tarpeita juuri kyseessä oleva vamma tai sairaus aiheuttaa ja mitä palvelutarpeita siitä puolestaan aiheutuu.

Vaikeavammaisuutta tulee aina arvioida suhteessa henkilön olosuhteisiin ja elinympäristöön sekä ottaa huomioon haettava palvelu sillä vaikeavammaisuutta määritellään erikseen kuhunkin palveluun nähden.

Palvelujen ja tukitoimien yksilöllinen järjestäminen – palvelusuunnitelma

Vammaisten henkilöiden tarvitsemat palvelut ja tukitoimet on järjestettävä siten, että ne tukevat heidän omatoimista suoriutumistaan. Tätä tarkoitusta varten on vammaisen henkilön tarvitsemien palvelujen ja tukitoimien selvittämiseksi yhdessä hänen kanssaan ja/tai hänen huoltajansa kanssa tarvittaessa laadittava palvelusuunnitelma.

Palvelusuunnitelmassa arvioidaan yhdessä asiakkaan kanssa hänen kokonaistilanteensa sekä kuullaan asiakkaan oma näkemys ja toiveet palveluntarpeesta. Palvelusuunnitelmaan kootaan tarvittavien palvelujen suunnitelmat ja kartoitetaan asiakkaan tilanne (asiakkaan henkilö- ja yhteystiedot, sosiaaliturva, sosiaali- ja terveystyöpalvelut, päivittäinen toiminta, vamma/sairaus, selviytyminen ja avuntarve päivittäisissä toiminnoissa, asuminen, kuntoutus), asetetaan tavoitteet, määritellään keinot, sovitaan palveluista ja vastuuhenkilöistä, sovitaan seurannasta ja arvioinnista. Palvelujen tuottajat vastaavat kukin omien palveluidensa toteuttamisesta.

Lain toissijaisuus

Vammaispalvelulain 4§:n mukaan palveluja ja tukitoimia järjestetään toissijaisesti eli silloin, kun vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai etuuksia muun lain nojalla.

Helsinkiläisyys

Vammaispalveluja järjestettäessä asiakkaan kotikunta tulee olla Helsinki.

Varallisuus

Vammaispalveluissa ei ole varallisuusharkintaa.

Erityinen järjestämisvastuu – subjektiiviset oikeudet

Kunnan on varattava subjektiivisiin oikeuksiin täysimääräisesti tarvetta vastaavat määrärahat. Tällaisia erityisiä järjestämisvelvollisuuden alaisia palveluja ja tukitoimia ovat vammaispalvelulaissa

- kuljetuspalvelut
- palveluasuminen
- asunnonmuutostyöt
- asuntoon kuuluvat välineet ja laitteet
- tulkkipalvelu
- vaikeavammaisten päivätoiminta

Kunnan yleinen järjestämisvelvollisuus – määrärahasidonnaiset palvelut ja tukitoimet

Osa vammaispalvelulain tarkoittamista palveluista ja tukitoimista on ns. määrärahasidonnaisia, joita järjestetään kunnan varaamien määrärahojen puitteissa ja ne perustuvat harkinnanvaraisuuteen. Määrärahasidonnaisia palveluja ovat

- henkilökohtainen avustaja
- päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet
- kuntoutusohjaus (käytännössä toteutuu ensisijaisesti terveydenhuollon kautta)
- sopeutumisvalmennus
- ylimääräiset vaatekustannukset

KUNNAN ERITYINEN JÄRJESTÄMISVELVOLLISUUS

KULJETUSPALVELU

Kuljetuspalvelujen tavoitteena on edistää vaikeavammaisten helsinkiläisten tasa-arvoa ja toimintamahdollisuuksia. Kuljetuspalvelujen avulla heille järjestetään liikkumismahdollisuus samoin henkilökohtaisin kustannuksin kuin julkisia joukkoliikennevälineitä käyttävillä helsinkiläisillä.

Kunnan on järjestettävä vammaispalvelulain perusteella vaikeavammaiselle henkilölle kohtuulliset kuljetuspalvelut niihin liittyvine saattajapalveluineen. Kuljetuspalvelut voidaan toteuttaa yhdistelemällä joukko-, palvelulinja- ja kuljetuspalvelukeskuksen tuottamia palveluja tai käyttämällä takseja ja tilausajoneuvoja.

Toissijaisuus

Kuljetuspalvelupäätöstä harkittaessa tarkistetaan aina asiakkaan oikeus sosiaalihuoltolain mukaiseen kuljetustukeen ja tuen riittävyys.

Vaikeavammaisuus

Vammaispalvelulain perusteella myönnetään kuljetuspalveluja vain vaikeavammaisille henkilöille.

Vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolla on todettu olevan erityisiä vaikeuksia liikkumisessa ja joka ei vammansa tai sairautensa vuoksi voi käyttää julkisia joukkoliikennevälineitä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Kuljetuspalvelun tarpeen tulee johtua vammasta tai sairaudesta, joista aiheutuva haitta on pitkäaikainen.

Hakumenettely

Kuljetuspalvelua haetaan kirjallisesti sosiaaliviraston hakemuslomakkeella. Internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >lomakkeet >vammaispalvelut >kuljetuspalveluhakemus, vammaispalvelulain mukainen tai >kuljetuspalveluhakemus, sosiaalihuoltolain mukainen.](#)

Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.

Tarvittavat liitteet:

- lääkärinlausunto vammaispalvelulain mukaisesta kuljetuspalvelun tarpeesta sosiaaliviraston lomakkeella, joka löytyy myös edellä mainituista internet-osoitteista
- työ- tai opiskelutodistus ko. matkoihin liittyen

Kuljetuspalvelua haetaan oman alueen vammaisten sosiaalityön toimistosta.

Myönnettävät matkat

Kuljetuspalvelu myönnetään

- välttämättömiin työ- ja/tai opiskelumatkoihin
- vapaa-ajanmatkoihin, jotka on tarkoitettu siirtymiseen pisteisiin, joissa asiakas asioi, osallistuu harrastuksiin tai muuhun sosiaaliseen toimintaan (18 yhdensuuntaista matkaa/ kuukausi)
- matkat säännölliseen päivittäiseen toimintaan (enintään kaksi yhdensuuntaista matkaa/ päivä)

Sairaanhoidon, terveydenhuollon tai kuntoutuksen saamiseksi tehdyt matkat korvaa kansaneläkelaitos sairausvakuutuslain tai Kelan kuntoutuslain nojalla. Näihin matkoihin ei vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua saa käyttää.

Järjestämistapa

Kuljetuspalvelu järjestetään Helsingin matkapalvelukeskuksen kautta sekä yksittäisinä että yhdisteltyinä kuljetuspalvelumatkoina. Kuljetuspalvelua voidaan myös järjestää myöntämällä saattajapalvelu, joka mahdollistaa matkustamisen palvelulinjoilla sekä muussa julkisessa liikenteessä. Toissijaisesti asiakkaan kuljetuspalvelu järjestetään yksittäisinä matkoina taksilla (tarvittaessa saattajalisä), invataksilla tai muulla vastaavalla kulkuneuvolla.

Kuljetuspalvelua käyttävälle asiakkaalle annetaan pääsääntöisesti kaupunkikortti maksuvälineeksi. Sosiaalityöntekijä voi myöntää asiakkaalle oikeuden kuljetuspalveluun liittyvään saattajalisään tai inva-auton käyttöoikeuden silloin, kun henkilö vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee enemmän apua taksinkuljettajalta päästäkseen kotoa autoon ja autosta kohteeseen ja takaisin.

Asiakkaan tulee esittää lisäpalvelun tarpeesta luotettava selvitys. Saattajalisää ei myönnetä tavaroiden kantamiseen. Tarvitsemansa tavaroiden kantoavun asiakas maksaa itse.

Asiakasmaksu

Kuljetuspalvelun asiakas maksaa myönnettyjen vapaa-ajan matkojen asiakasmaksun (omavastuuosuuden) pääsääntöisesti autoon. Omavastuuosuus on HKL:n kulloinkin voimassa olevan kuljettajalta ostettavan kertalipun hinta.

Asiakkaat, jotka saavat työ- ja/tai opiskelumatkoja tai matkoja päivittäiseen toimintaan maksavat omavastuuosuudet pankkiin.

Työ- /opiskelumatkoja käyttävä asiakas maksaa kaikista kuljetuspalvelumatkoistaan HKL:n tai YTV:n kulloinkin voimassa olevan 30 päivän lipun hintaa vastaavan omavastuuosuuden. Opiskelijoilta peritään enintään opiskelijalipun hinta.

Kehitysvammaisten erityishuollon saamiseksi myönnetyt matkat ovat asiakkaalle täysin maksuttomia.

Alueelliset rajat

Vapaa-ajan matkoihin myönnetään kuljetuspalvelua Helsingin lisäksi seuraaviin lähikuntiin: Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Sipoo.

Helsingiläisten vaikeasti näkövammaisten matkat Tuusulassa sijaitsevaan Näkövammaisten loma- ja kurssikeskus Onnelaan voidaan maksaa kaupunkikortilla tai ne korvataan jälkikäteen kuittien mukaan.

Helsingin ulkopuolella päätoimisen opiskelun vuoksi asuva helsinkiläinen vaikeavammaisen asiakas on oikeutettu käyttämään vapaa-ajan matkoja opiskelupaikkakunnalla tapahtuviin vapaa-ajan matkoihin. Helsingin ulkopuolella palveluasunnossa asuvalle vaikeavammaiselle asiakkaalle myönnetään kuljetuspalvelu asuinpaikkakunnalla ja sen lähikunnissa.

Oman auton vaikutus

Kuljetuspalvelupäätöksen tulee perustua vammaisen henkilön yksilölliseen tarpeeseen, vaikka hänellä olisi oma tai perheen auto käytössä. Mahdollisuus käyttää omaa autoa liikkumiseen voi vaikuttaa myönnettävien matkojen määrään. Mikäli henkilö on saanut julkista tukea (autoveronpalautus, autoavustus tms.) tämä voi vaikuttaa myönnettävän kuljetuspalvelumatkojen määrään ja hakijan tulee antaa kirjallinen selvitys perheen/oman auton käytöstä kuljetuspalveluhakemuksen yhteydessä.

Pysyväishoidossa olevien kuljetuspalvelu

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan vaikeavammaisen henkilön tulee saada laitoshoidon kuuluvana palveluna kuljetuspalvelua sosiaalihuoltolain 24 §:n ja sosiaalihuoltoasetuksen 11 §:n mukaisesti.

Mikäli laitoksessa asuvan vaikeavammaisen henkilön kuljetukset eivät ole saajalleen riittäviä, voidaan tarpeen mukaiset kuljetukset järjestetään VpL:n nojalla.

TULKKIPALVELUT

Tulkkipalvelut ovat luonteeltaan palveluja, jotka ovat vaikeavammaisten henkilöiden tavanomaisissa elämäntoiminnoissa heidän itsenäisen suoriutumisen kannalta välttämättömiä.

Kunnan on järjestettävä vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan vaikeavammaiselle henkilölle tulkkipalvelut. Tulkkipalveluihin on vammaisella henkilöllä subjektiivinen oikeus.

Vammaisuus

Tulkkipalveluja järjestettäessä vaikeavammaisena henkilönä pidetään:

- kuulovammaista
- kuulo- ja näkövammaista
- puhevammaista henkilöä.

Tulkkipalvelut

Tulkkipalveluihin kuuluu

- työssä käymisen
- opiskelun
- asioimisen
- yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- virkistykseen
- muun sellaisen syyn vuoksi suoritettava viittomakielellä tai muilla kommunikaatiota selventävillä menetelmillä tapahtuva tulkkaus.

Tulkintatapoja

Käytettävissä olevia tukintatapoja voi olla esimerkiksi

- viittomakieli ja viitottu puhe
- muut kommunikaatiota selventävät menetelmät esim. sormittaminen (kuurosokeat), pistekirjoitus, selventävä kirjoitus ja –puhe
- kuuroutuneille henkilöille järjestettävä kirjoitustulkinta, MHS-menetelmä tai muu selventävä kommunikaatio

- puhevammaisen tulkkipalvelua voidaan toteuttaa silloin, kun puhevammaisella henkilöllä on kommunikointikeino. Puhevammaisten tulkkipalvelu on tulkausta tai tulkintaa.

Tulkkipalvelujen laajuus

VpA 9 §:ssä on määritelty tulkkipalvelujen laajuus siten, että ns. subjektiivisena oikeutena vaikeasti kuulo-näkövammaisella henkilöllä on mahdollisuus saada vähintään 360 tulkkautuntia kalenterivuoden aikana ja muilla 8 §:ssä tarkoitetuilla eli vaikeasti kuulo- tai vaikeasti puhevammaisilla henkilöillä 180 tulkkautuntia kalenterivuoden aikana.

Opiskeluun liittyvänä tulkkipalveluja on järjestettävä kuitenkin ilman vuosittaista tuntirajaa siinä laajuudessa, kuin henkilö välttämättä niitä tarvitsee selviytyäkseen opinnoistaan.

Opiskelutulkki peruskoulussa järjestetään koululainsäädännön nojalla.

Hakumenettely

Tulkkipalvelua haetaan kirjallisesti sosiaaliviraston hakemuslomakkeella. Internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >Lomakkeet >vammaispalveluhakemus](#).

Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.

Tarvittavat liitteet:

- lääkärinlausunto
- opiskelutodistus ko. tulkkipalveluihin

Tulkkipalvelua haetaan oman alueen vammaisten sosiaalityön toimistosta. Tulkkipalvelut ovat asiakkaalle maksuttomia.

VAIKEAVAMMAISTEN PALVELUASUMINEN

Palveluasumiseen liittyvillä palveluilla ja tukitoimilla pyritään mahdollistamaan vaikeavammaisen henkilön suoriutuminen tavanomaisista elämäntoiminnoista mahdollisimman itsenäisesti yksittäisessä asunnossa, asumisryhmässä tai muussa asumisen avopalveluyksikössä.

Palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut ja tukitoimet. Palveluja ja tukitoimia tulee järjestää tarpeenmukainen määrä. Määrärahoihin perustuvia rajoja ei ole mahdollista määritellä tukitoimille tai palveluille palveluasumista järjestettäessä.

Vammaisuus

Vaikeavammaisena henkilönä pidetään palveluasumista järjestettäessä henkilöä, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee toisen henkilön apua päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa jatkuvanluontoisesti, vuorokauden eri aikoina, tai muutoin erityisen runsaasti.

Henkilö, joka on jatkuvan laitoshuollon tarpeessa, ei kuulu lain soveltamisen piiriin ainakaan siten, että kunnalla olisi erityinen järjestämisvelvollisuus.

Vanhuksille suunnatut palvelut ja tukitoimet järjestetään ensisijaisesti SHL:n perusteella esim. käyttäen vanhusten palveluasumisen järjestelmää. Lisätietoja antaa oman asuinalueen vanhustenhoidon sosiaalityöntekijät.

Palveluasumiseen liittyvät palvelut

Palveluasumiseen kuuluvat asunto sekä asumiseen liittyvät palvelut, jotka ovat välttämättömiä asiakkaan jokapäiväiselle suoriutumiselle.

Asumiseen liittyviä palveluja voivat olla avustaminen asumiseen liittyvissä toiminnoissa, kuten

- liikkumisessa
 - pukeutumisessa
 - henkilökohtaisessa hygieniassa
 - ruokataloudessa
 - asunnon siivouksessa
- ja palvelut, jotka tarvitaan asiakkaan
- terveyden
 - kuntoutuksen
 - viihtyvyyden edistämiseksi.

Palveluasumisen järjestäminen

Palveluasuminen voidaan järjestää seuraavilla tavoilla:

- yksittäinen asunto (johon on järjestetty tarvittavat palvelut)
- palveluasumisryhmät
- palvelutalot

Palveluasumisen maksut

Vamman vuoksi tarvittavat palveluasumisen erityispalvelut ovat asiakkaalle maksuttomia. Asukas maksaa vuokran, ateriansa ja muut jokapäiväiseen elämään liittyvät kustannukset itse. Kuitenkin niin että esim. ruuan valmistamiseen kuuluvat kustannukset katsotaan erityispalveluiksi.

Hakumenettely

Palveluasumista haetaan kirjallisesti sosiaaliviraston hakemuslomakkeella.
(Vammaispalveluhakemus:internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >Lomakkeet >vammaispalveluhakemus.](#)

Hakemuksia saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.

Tarvittavat liitteet:

- lääkärinlausunto
- pyydettyäessä toimintaterapeutin tai fysioterapeutin lausunto

Kokonaisarvion palveluntarpeesta tekee vammaispalvelun sosiaalityöntekijä.
Palveluasumista haetaan oman alueen vammaisten sosiaalityön toimistosta.

ASUNNON MUUTOSTYÖT

Asunnonmuutostöiden tavoitteena on, että vaikeavammainen henkilö voi asua mahdollisimman omatoimisesti ja itsenäisesti omassa asunnossaan, eikä hän ole laitoshoidon tarpeessa.

Kunnan on vammaispalvelulain mukaan korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asunnon muutostöistä aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee näitä muutoksia suoriutuakseen tavanomaisista elämäntoiminnoista.

Vammaisuus

Vammaispalvelulain mukaisten asunnonmuutostöiden suhteen vaikeavammaisena pidetään henkilöä, jolle liikkuminen tai muu omatoiminen suoriutuminen vakituudessa asunnossa tuottaa vamman tai sairauden vuoksi erityisiä vaikeuksia.

Edellytykset

Edellytyksenä asunnonmuutostöiden korvaamiselle ovat:

- henkilön todettu vaikeavammaisuus
- kustannusten kohtuullisuus
- muutostyöt kohdistuvat vammaisen henkilön vakituiseen asuntoon
- vammasta aiheutunut välttämätön tarve muutostöihin
- vammaisen henkilö ei ole laitoshoidon tarpeessa.

Korvattavat muutostyöt

Korvattavia muutostöitä ovat VpA 12 §:n 1 momentin mukaan mm.

- ovien leventäminen
- kynnysten poistaminen
- luiskien tekeminen
- ammeen poisto
- kiinteiden kalusteiden ja rakennus- ja sisustusmateriaalien muuttaminen
- esteiden poistaminen asunnon välittömässä läheisyydessä

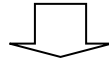
Hakumenettely

Asunnon muutostöitä haetaan kirjallisesti sosiaaliviraston hakemuslomakkeella internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >Lomakkeet >vammapalveluhakemus](#).

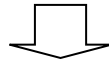
Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.).

Tarvittavat liitteet:

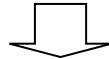
- lääkärinlausunto
- toimintaterapeutin tai fysioterapeutin lausunto + hakemus

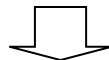
Vammaispalvelun sosiaalityöntekijä tekee yhdessä toimintaterapeutin ja/tai fysioterapeutin kanssa kotikäynnin muutostöiden tarpeen arvioimiseksi.

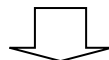
Sosiaalityöntekijä lähettää pyynnön kiinteistötoimiston rakennusmestarille tarjouksen hankkimiseksi.

Rakennusmestari valitsee urakoitsijan, tekee kotikäynnin urakoitsijan kanssa ja hyväksyy kohtuulliset kustannukset.

Rakennusmestari valvoo työn suorittamista, suorittaa lopputarkastuksen ja hyväksyy laskun.

Vammaispalvelutoimisto maksaa laskun.

Hakuaika vammaispalveluasetuksen 20 §:n mukaan tukitoimista aiheutuneisiin kustannuksiin on kustannusten syntymisestä kuusi kuukautta.

Mikäli vammainen henkilö on itse suorittanut asunnon muutostyöt, tulee arvioida täyttyykö edellytykset saada vammaispalvelulain mukaisiin asunnonmuutostöihin korvausta. Samoin tulee kustannusten tarpeellisuus ja kohtuullisuus arvioida jälkikäteen.

ASUNTOON KUULUVAT VÄLINEET JA LAITTEET

Asuntoon kuuluvilla välineillä ja laitteilla on tarkoitus helpottaa vaikeavammaisen itsenäistä suoriutumista tavanomaisista elämäntoiminnoista asunnossaan.

Kunnan on korvattava vaikeavammaiselle henkilölle asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden hankkimisesta hänelle aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, jos hän vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee.

Korvattavia välineitä ja laitteita

Asuntoon korvattavia välineitä ja laitteita voivat olla esim.

- kiinteät nostolaitteet
- porrashissi
- erilaiset turvahälytysjärjestelmät
- ympäristöhallintajärjestelmät
- ulko-oven sähköinen avausjärjestelmä.
- Kuulovammaisten ovikello ja hälyttimet asunnossa

Kalliit ympäristöhallintalaitteet kuuluvat yleensä lääkinnällisen kuntoutuksen piiriin, jolloin järjestelmäkokonaisuuden järjestää terveydenhuolto.

Korvauksen suuruus

Vammaispalvelulain mukaan kohtuulliset kustannukset välineiden ja laitteiden hankkimisesta korvataan kokonaan.

Kunta voi myös antaa asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita korvauksetta vaikeavammaisen käytettäväksi. Tällöin kunta vastaa kaikista asennus-, huolto- ja vakuutuskustannuksista, joita laitteen käyttö edellyttää. Kunta vastaa myös laitteen korjauskustannuksista sekä laitteen mahdollisesta vaihdosta uuteen.

Asian vaatimat selvitykset

Harkittaessa asuntoon kuuluvien välineiden ja laitteiden korvaamista kiinnitetään päätöksen teossa huomiota seuraaviin asioihin:

- hakijan vaikeavammaisuus asunnossa suoriutumisen kannalta
- tosiasialliseen tarpeeseen eli voidaanko käyttää myös vaihtoehtoisia ratkaisuja, esim. asunnon muutostöitä
- onko kyseessä vaikeavammaisen hakijan vakituinen asunto
- voidaanko välineillä/ laitteilla edesauttaa henkilön selviytymistä tavanomaisista elämäntoiminnoista vai tarvitseeko henkilö esim. laitoshoidon palveluja
- onko laite muutoin tarkoituksenmukainen
- ovatko kustannukset kohtuullisia

Asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita haetaan korvattavaksi kirjallisesti sosiaaliviraston hakemuslomakkeella. (Vammaispalveluhakemus, internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >Lomakkeet >vammaispalveluhakemus](#). **Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.**

Tarvittavat liitteet:

- lääkärinlausunto
- toimintaterapeutin tai fysioterapeutin lausunto

Vammaispalvelun sosiaalityöntekijä tekee tarvittaessa yhdessä toimintaterapeutin ja/tai fysioterapeutin kanssa kotikäynnin välineiden ja laitteiden tarpeen arvioimiseksi jonka jälkeen sosiaalityöntekijä tekee asiasta päätöksen.

Hakuaika vammaispalveluasetuksen 20 §:n mukaan tukitoimista aiheutuneisiin kustannuksiin on kustannusten syntymisestä kuusi kuukautta.

VAIKEAVAMMAISTEN PÄIVÄTOIMINTA

Eduskunta hyväksyi lait vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/1987)muuttamisesta. Vammaispalvelulakiin lisättiin vaikeavammaisten päivätoimintaa koskeva säännös. Päivätoiminnan osalta laissa todetaan:” Päivätoimintaa järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään työkyvyttöä henkilöä, jolla vamman tai sairauden aiheuttaman erittäin vaikean toimintarajoituksen vuoksi ei ole edellytyksiä osallistua sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 e §:ssä tarkoitettuun työtoimintaan ja jonka toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin”. Lisäksi laissa todetaan että ”päivätoimintaa on järjestettävä mahdollisuuksien mukaan siten, että vaikeavammainen henkilö voi osallistua toimintaan viitenä päivänä viikossa tai tätä harvemmin, jos vaikeavammainen henkilö kykenee osallistumaan työtoimintaan osa-aikaisesti tai siihen on muu hänestä johtuva syy”.

Päivätoiminta kuuluu kunnan erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin. Asiakkaalla on lain mukaan ns. subjektiivinen oikeus saada päivätoiminnan palveluja. Asiakasmaksulain mukaan päivätoiminta on maksuton sosiaalipalvelu lukuun ottamatta ateriamaksuja ja kuljetuksia, joista kunta voi periä maksun. Lainmuutokset tulivat voimaan 1.1.2007.

Tiedustelut: oman alueen vammaissosiaalityön yksikkö.

Vaikeavammaisten päivätoimintaa voi hakea kirjallisesti hakemuslomakkeella. (Vammaispalveluhakemus, internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >Lomakkeet >vammaispalveluhakemus](#).

Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.

PALVELUTARPEEN ARVIOINTI

Lakisääteinen oikeus palvelutarpeen arviointiin tuli voimaan 1.3.2006. Palvelutarpeen arviointiin ovat oikeutettuja 80 vuotta täyttäneet henkilöt ja eläkkeensaajan erityishoitotukea saavat (kansaneläkelain 30 a §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen hoitotuki) iästä riippumatta. Kiireellisissä tapauksissa sosiaalipalvelujen tarve on arvioitava viipymättä.

Muissa kuin kiireellisissä tapauksissa 80 täyttäneillä ja eläkkeensaajien erityishoitotukea saavilla oikeus päästä sosiaalipalvelujen tarpeen arviointiin viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän itse, laillinen edustaja, omainen, muu henkilö tai viranomainen on ottanut yhteyttä sosiaalipalveluista vastaavaan kunnan viranomaiseen. Palvelutarpeen arviointia varten otetaan yhteys oman alueen sosiaalipalvelutoimistoon p. 310 4110 (sosiaaliviraston vaihde)

Mitä palveluja arviointi koskee:

- Sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut kuten kotipalvelut, päivätoiminta, palveluasuminen, vanhainkotihoito
- Sosiaalihuollon erityislakien mukaiset palvelut kuten omaishoidon tuki, vammaispalvelut, päihdehuolto
- Koskee sekä uusia että jo palvelujen piirissä olevia asiakkaita

Hakeutuminen palvelujen tarpeen arviointiin:

- Arviointia voi pyytää henkilö itse, laillinen edustaja, omainen, muu henkilö, viranomainen
- Henkilö, jota arviointi koskee voi kieltäytyä arvioinnista

MÄÄRÄRAHASIDONNAISET PALVELUT JA TUKITOIMET

HENKILÖKOHTAINEN AVUSTAJA

Vammaisten henkilökohtaisella avustajatoiminnalla tuetaan vammaisten henkilöiden tavanomaista selviytymistä kotona ja kodin ulkopuolella asioiden hoitamisessa, opiskelussa, harrastuksissa, työssä ja yleensä yhteiskunnallisessa osallistumisessa.

Sosiaalilautakunta on kokouksessaan 3.6.2003 päättänyt, että henkilökohtainen avustajatoiminta kohdennetaan ensisijaisesti vaikeavammaisille henkilöille, jotka henkilökohtaisen avustajan avulla kykenevät aktiivisesti toimimaan lähiyhteisössään ja/tai osallistumaan yhteiskunnan toimintaan yhdenvertaisena jäsenenä; erityisesti työelämässä, opiskelussa ja koulunkäynnissä sekä edellisiin liittyvissä päivittäisissä toiminnoissa.

Tavanomaista selviytymistä kotona tuetaan henkilökohtaisen avustajan avulla vain silloin, kun kotihoidon antama apu ei ole riittävää tai tarkoituksenmukaista ja vaihtoehtona olisi muutoin eläminen palvelutalossa tai laitoksessa.

Henkilökohtaisen avustajan käyttämisen edellytyksenä yleensä on, että vammainen henkilö kykenee ottamaan vastuuta omasta elämästään ja tekemisistään. Mikäli avuntarve painottuu selkeästi huolenpitoon, hoivaan, valvontaan tai työntekijälähtöiseen hoitoon, ei Vpl:n mukaista avustajaa yleensä myönnetä. Tällöin kysymykseen tulee ensisijaisesti omaishoidontuki.

Toissijaisuus

Vammaispalvelulain 4 §:n mukaan palveluja ja tukitoimia järjestetään toissijaisesti silloin, kun ensisijaiset palvelut tai tukitoimet eivät ole saajalleen riittäviä tai sopivia.

Ensisijaiset tukimuodot henkilökohtaisen avustajatoiminnan suhteen ovat:

- kotihoito
- omaishoidon tuki

Palvelutaloissa asuville vammaisille henkilöille ei henkilökohtaisia avustajia pääsääntöisesti myönnetä vaan asiakkaiden henkilökohtainen avuntarve tulee huomioida henkilöstöresursseissa maksusitoumuksia tai ostopalvelusopimuksia tehtäessä. Päätoimiseen opiskeluun tai työssäkäyntiin voidaan kuitenkin myöntää välttämätön avustaja käytössä olevien määrärahojen puitteissa.

Vanhuksille suunnatut palvelut ja tukitoimet järjestetään ensisijaisesti sosiaalihuoltolain perusteella.

Lasten osalta kotihoidon, päivähoidon ja opetustoimen palvelut ovat ensisijaisia.

Korvauksen saamisen edellytykset

Korvauksen perusedellytys on vaikeavammaisuus. Päätöstä tehtäessä kiinnitetään huomiota seuraaviin tekijöihin:

- Vamman laatu ja vaikeavammaisuuden aiheuttama haitta päivittäisissä toiminnoissa
- Toisen henkilön antaman avun tarpeen määrä ja toistuvuus
- Missä avustajaa tarvitaan? Voidaanko avustajan tarvetta vähentää esim. tarkoituksenmukaisilla apuvälineillä tai muilla järjestelyillä? Mikäli avuntarve painottuu nimenomaan huolenpitoon tai valvontaan kuuluu ko. henkilö omaishoidon tuen piiriin.
- Voidaanko myöntämällä avustaja estää pitkäaikainen laitossijoitus tai siirtää muuttoa palvelutaloon?

Avustajan valinta

Vaikeavammainen henkilö palkkaa itse henkilökohtaisen avustajan, jonka palkkakustannuksia sosiaalivirasto korvaa. Vaikeavammainen henkilö on henkilökohtaisen avustajan työnantaja.

Henkilökohtainen avustaja ei ole työsuhteessa kaupunkiin.

Henkilökohtaisen avustajan korvauksen maksaminen edellyttää aina, että vaikeavammainen henkilö (tai hänen laillinen edustajansa) pystyy toimimaan työnantajana.

Lisätietoja

Henkilökohtaisen avustajan löytämisessä avustaa Helsingin invalidien yhdistysyhteystiedot: puh.09 7206240 (vaihde) tai <http://www.hiy.fi/valikko.htm>

Henkilökohtaisen avustajan löytämisessä auttaa myös Työvoimatoimiston Työlinja, jonne voi ilmoittaa hakevansa henkilökohtaista avustajaa: Valtakunnallinen työlinja puh. 010 607 6780.

Henkilökohtaista avustajatoimintaa voi hakea kirjallisesti hakemuslomakkeella. (Vammaispalveluhakemus, internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >Lomakkeet >vammaispalveluhakemus](#)).

Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.

PÄIVITTÄISISSÄ TOIMINNOISTA SUORIUTUMISESSA TARVITTAVAT VÄLINEET, KONEET JA LAITTEET

Vammaispalvelulain mukaan vammaiselle henkilölle korvataan välttämättömien välineiden, koneiden ja laitteiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset, silloin kun ne eivät kuulu lääkinnällisen kuntoutuksen piiriin.

Kustannuksien korvaukseen on oikeus vammaisella henkilöllä, joka tarvitsee välineitä, koneita tai laitteita vammansa tai sairautensa johdosta liikkumisessa, viestinnässä ja henkilökohtaisessa suoriutumisessa kotona tai vapaa-ajan toiminnassa.

Korvattavia välineitä, koneita ja laitteita voivat olla mm.:

- Liikkumisvälineenä voidaan korvata henkilöauto, pakettiauto, invalidimopo, kolmipyöräinen polkupyörä tai tandem-pyörä. Autoavustuksen myöntämisellä tuetaan vaikeavammaisen henkilön opiskelua, työssäkäyntiä tai vaikeavammaisen lapsen jokapäiväisiä kuljetusmahdollisuuksia. Korvausta auton hankintaan myönnetään puolet kohtuuhintaisen auton hinnasta. Kustannuksista vähennetään autoveron palautus, vakuutuskorvaukset, vanhasta autosta saatu myyntihinta sekä muut mahdolliset avustukset.

- Autoon asennettavat lisälaitteet. Korvattavina lisälaitteina on pidetty mm. auton ohjaustehostinta, käsihallintalaitteita, kääntyviä penkkejä ja pyörätuolin nostolaitetta jne.
- Kodinkoneet, jotka edesauttavat vaikeavammaisen henkilön omatoimista selviytymistä. Kodinkoneiden hankinnan tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon kotihoidon määrä ja esim. päätös henkilökohtaisesta avustajasta.
- Välineitä, koneita ja laitteita voidaan myös myöntää asiakkaalle käytettäväksi, jolloin ne palautetaan takaisin tarpeen lakattua.

Hakumenettely

Välineitä, koneita ja laitteita haetaan kirjallisesti sosiaaliviraston hakemuslomakkeella. Vammaispalveluhakemus, internet: [Helsingin kaupunki > Sosiaalivirasto > Lomakkeet > vammaispalveluhakemus](#).

Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.

Tarvittavat liitteet:

- lääkärinlausunto
- toimintaterapeutin tai kuntoutusohjaajan lausunto

Kokonaisarvion palveluntarpeesta tekee vammaispalvelun sosiaalityöntekijä. Palvelua haetaan oman alueen vammaisten sosiaalityön toimistosta.

Korvauksen suuruus

- Korvauksen suuruus on enintään puolet kohtuuhintaisista hankintakustannuksista.
- Helsingissä auton hankintakustannuksia korvattaessa maksetaan puolet auton hankkimisesta aiheutuneista todellisista kustannuksista (sisältäen toimituskulut); kuitenkin enintään 6 000 euroa.
- Vamman vaatimista välttämättömistä auton lisälaitteista Helsingissä korvataan pääsääntöisesti korkeintaan 2 000 euroa, elleivät ne ole autossa jo vakiovarusteina.
- Vakiomalliseen välineeseen, koneeseen tai laitteeseen tehdyt vamman vaatimat välttämättömät muutostyöt korvataan kokonaan.

KUNTOUTUSOHJAUS

Kuntoutusohjauksen tarkoituksena on vammaisen henkilön sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutusedellytysten tukeminen ja parantaminen.

Kuntoutusohjaukseen kuuluu vammaisen ja hänen lähiyhteisönsä ohjaaminen sekä vammaisen henkilön toimintamahdollisuuksien lisäämiseen liittyvistä erikoistarpeista tiedottaminen.

Kuntoutusohjaus kuuluu pääasiassa lääkinnälliseen kuntoutukseen.

Lisätietoja lääkinnällisestä kuntoutuksesta antaa mm. Kuntoutusyksikkö Koskelan sairaala, puh. 310 50970.

Sosiaalivirastossa kuntoutusohjaus on mm. palvelusuunnitelmien tekoa ja eri palveluvaihtoehtoista tiedottamista.

SOPEUTUMISVALMENNUS

Sopeutumisvalmennuksen tavoitteena on vammaisen henkilön toimintakyvyn edistäminen. Palvelu on tarkoitettu vammaiselle henkilölle ja hänen lähiyhteisölleen.

Sopeutumisvalmennukseen kuuluu neuvontaa, ohjausta ja valmennusta.

Sopeutumisvalmennus voi olla ryhmässä tapahtuvaa tai yksilöllistä tavoitteellista toimintaa.

Sopeutumis-

valmennuskurssilla harjoitellaan keskitetysti sosiaalisia taitoja, käytetään hyväksi vertaistukea ja pyritään vähentämään vamman aiheuttamia haittoja arkielämässä.

Yksilölliseen sopeutumisvalmennukseen voi kuulua esim. viittomakielen opetus, liikkumistaidonohjaus tai asumisvalmennus. Sopeutumisvalmennus on asiakkaalle maksutonta; mahdollista matkakulujen omavastuuta lukuunottamatta.

Sopeutumisvalmennuksena ei pääsääntöisesti tueta loma- tai virkistystoimintaa.

Hakumenettely

palvelua haetaan kirjallisesti sosiaaliviraston hakemuslomakkeella.

(Vammaispalveluhakemus, internet: [Helsingin kaupunki >Sosiaalivirasto >Lomakkeet >vammaispalveluhakemus](#). **Hakemuslomakkeita saa myös oman alueen vammaissosiaalityön toimistosta.**

Sopeutumisvalmennusta voidaan kustantaa myös Kelan kuntoutuksena, vakuutusyhtiöiden toimesta ja Ray:n tuella.

YLIMÄÄRÄISET VAATEKUSTANNUKSET

Ylimääräisten vaatekustannusten korvaaminen vammaispalveluna on erittäin harvinaista ja perustuu rajattuun yksilölliseen tarveharkintaan. Kustannuksia voidaan korvata lähinnä vamman edellyttämien, vaatteisiin tehtyjen välttämättömien korjausten ja muutostöiden aiheuttamista kuluista.

MUUT VAMMAISTEN PALVELUT JA TUKITOIMET

OMAISHOIDON TUKI

Omaishoidon tuen tavoitteena on, saada omaisen hoitoa ja huolenpitoa omassa asunnossa mahdollisimman pitkään.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan hoitopalkkiota, jota maksetaan vanhusta, vammaista tai sairasta henkilöä kotona hoitavalle henkilölle.

Tuen piiriin kuuluvat ensisijaisesti ne henkilöt, jotka tarvitsevat jatkuvaa apua päivittäisissä toiminnoissa sekä runsaasti hoitoa ja huolenpitoa.

Hoitopalkkion maksamisen edellytykset

- hoidon ja huolenpidon tarve (määritellään aina yksilöllisesti)
- asianmukaisen hoidon järjestämisen mahdollisuudet ja omaishoitajana toimivan henkilön mahdollisuus sitoutua hoitoon

Palvelun toissijaisuus

Palvelun toissijaisuus:

- omaishoidontukea ja vaikeavammaisten palveluasumista ei myönnetä päällekkäin
- omaishoidontuki ja vammaispalvelulain mukainen henkilökohtainen avustajajärjestelmä ovat vaihtoehtoisia palvelumuotoja eikä niitä myönnetä päällekkäin

Hakumenettely

- alle 65-vuotiaat hakevat omaishoidon tukea ja palvelurahaa omasta vammaisten sosiaali- ja lähityön yksiköstä ja yli 65-vuotiaat vanhusten sosiaali- ja lähityön yksiköstä.
- omaishoidon tukea haetaan erillisellä hakulomakkeella, joita saa oman alueen sosiaalityön yksiköstä. Sosiaaliohjaaja tekee asiasta päätöksen
- hakemukseen liitetään C-lääkärinlausunto
- päätös tehdään yksilökohtaisesti

ERITYISLAPSENVAHTITOIMINTA (ELVA)

Erityislapsenvahti- eli Elva-toiminnan tarkoituksena on turvata vaikeavammaista tai pitkäaikaissairasta lasta kotona hoitaville vanhemmille mahdollisuus lyhytaikaisiin hoitovapaisiin.

Avustuksen kohderyhmään kuuluvat alle 16 -vuotiaat vaikeavammaiset tai pitkäaikaissairaat lapset ja nuoret, jotka saavat Kelan maksamaa ylintä vammaistukea.

Edellytyksenä ei ole, että hoidettava on koko vuorokauden kotona.

Kunnan maksama omaishoidon tuki eikä perheen varallisuus eivät vaikuta avustuksen myöntämiseen.

Vanhemmat valitsevat kyseiselle lapselle tai nuorelle sopivan tilapäisen hoitajan. Vanhemmat toimivat hoitajan työnantajana ja tekevät työsopimuksen hoitajan kanssa.

Erityislapsenvahtitoiminnasta maksettavaa korvausta voidaan maksaa 1.1.2008 alkaen myös vaikeavammaista lasta tai nuorta kotiin hoitamaan tulevalle yksityiselle palveluntuottajalle. Korvaus on tällöin enintään kotiaavustajan peruspalkasta laskettu tuntipalkka (vuonna 2008 9,06 €/tunti). Hyväksyttävät maksusuoritukset korvataan kuittia vastaan jälkikäteen.

Avustuksen periaatteet

Avustuksesta voidaan myöntää hoitajan palkkamenoihin enintään 10 tuntia kuukaudessa eli kalenterivuoden aikana enintään 120 tuntia.

Avustuksena maksetaan kulloinkin voimassa olevasta kotiaavustajien peruspalkasta laskettu tuntipalkka. Hoitajalle aiheutuvia matkakustannuksia ei avustuksella korvata.

Avustus myönnetään käytettävissä olevien määrärahojen mukaan hakemiskuukauden alusta, kuitenkin enintään kalenterivuodeksi kerrallaan.

Avustusta ei makseta samassa taloudessa asuvan toimiessa hoitajana.

Avustus maksetaan vanhemmalle jälkikäteen oman alueen vammaisten sosiaalityön yksikköön sosiaalivirastolle toimitettujen hoitomaksutositteiden perusteella.

Avustuksen hakeminen

Avustus myönnetään hakemuksesta.

Hakemus on vapaamuotoinen, mutta siinä tulee olla hoidettavan henkilötiedot ja liitteenä asiantuntijan antama lausunto, jossa selvitetään vammasta tai sairaudesta aiheutuva hoidon tarve, ellei siitä ole aiemmin esitetty riittävää selvitystä sosiaalivirastolle.

Lisäksi hakemuksessa tulee esittää arvio vuoden aikana tarvittavasta tilapäisen hoidon tuntimäärästä.

Avustuksen myöntämisestä päättää sosiaalityöntekijä tai kotipalvelunohjaaja.

KOTIHOITO

Vuoden 2005 alusta Helsingin kaupungin kotipalvelu ja kotisairaanhoito yhdistyivät koko kaupungissa yhteiseksi kotihoidoksi.

Kotihoidon tehtävänä on vanhusten, yli 18-vuotiaiden vammaisten ja pitkäaikaissairaiden hoito ja palvelut, niin, että eläminen kotona on turvallisesti mahdollista myös toimintakyvyn heikentyessä.

Kotisairaanhoito on lääkärin määräämää kotona tapahtuvaa sairaanhoitoa ja kuntoutusta. Kotisairaanhoitoa varten tarvitaan lääkärin lähete. Hoito perustuu yhdessä potilaan ja hänen omaistensa kanssa tehtyyn hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Lisätietoja kotihoidosta saa terveystietojen neuvonnasta ympäri vuorokauden, puh. (09) 10 023.

KELAN ETUUDET

VAMMAISETUUDET

Vammaisetuuksien tarkoituksena on tukea vammaisen tai pitkäaikaisesti sairaiden selviytymistä jokapäiväisessä elämässä ja parantaa ja elämänlaatua. Lisäksi etuuksien tavoitteena on tukea osallistumista työhön tai opiskeluun sekä toimintakyvyn ylläpitämistä, kotona asumista, kuntoututusta ja hoitoa.

Kelan maksamiin vammaisetuuksiin kuuluu:

- alle 16 vuotiaan vammaistuki
- 16 vuotta täyttäneen vammaistuki
- eläkettä saavan hoitotuki
- ruokavaliokorvaus keliakiaa sairastavalle.

Vammaisetuuksien maksaminen perustuu lakiin vammaisetuuksista 570/2007.

ALLE 16-VUOTIAAN VAMMAISTUKI

Pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen lapsen vanhemmat voivat hakea Kelalta vammaistukea. Tukea maksetaan alle 16-vuotiaalle Suomessa asuvalle lapselle, jonka sairauteen, vikaan tai vammaan liittyvästä hoidosta, huolenpidosta ja kuntoutuksesta aiheutuu vähintään kuuden kuukauden ajan tavanomaista suurempaa rasitusta ja sidonnaisuutta verrattuna vastaavanikäiseen terveeseen lapseen.

16 VUOTTA TÄYTTÄNEEN VAMMAISTUKI

16 vuotta täyttäneen vammaistuen tarkoitus on helpottaa selviytymistä jokapäiväisessä elämässä, työssä ja opiskelussa. Se on tarkoitettu taloudelliseksi korvaukseksi, kun sairaus tai vamma aiheuttaa

- haittaa
- avuntarvetta
- ohjauksen ja valvonnan tarvetta ja/tai
- erityiskustannuksia.

16 vuotta täyttäneen vammaistuen saaminen edellyttää, että toimintakyky on heikentynyt vähintään vuoden ajan. Toimintakyvyn katsotaan heikentyneen silloin, kun sairaus tai vamma heikentää kykyä

- huolehtia itsestään
- selviytyä välttämättömistä kotitaloustöistä tai
- selviytyä työ- ja opiskelutehtävistä.

ELÄKETTÄ SAAVAN HOITOTUKI

Hoitotuen avulla Kela tukee sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan kotona asumista ja siellä tapahtuvaa hoitoa sekä korvaa sairaudesta tai vammaisuudesta aiheutuvia erityiskustannuksia. Hoitotukeen eivät vaikuta eläkkeensaajan ja hänen perheensä tulot eikä omaisuus. Hoitotuki on verotonta tuloa.

Eläkettä saavan hoitotukeen on oikeutettu 16 vuotta täyttänyt henkilö, joka saa

- työkyvyttömyyseläkettä, kuntoutustukea tai yksilöllistä varhaiseläkettä kansaneläkkeenä tai työeläkkeenä*
- vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä kansaneläkkeenä tai työeläkkeenä
- täyteen työkyvyttömyyteen perustuvaa lakisääteisen tapaturmavakuutuksen, liikennevakuutuksen, sotilasvammalain tai sotilastapaturmalain mukaista jatkuvaa eläkettä tai korvausta
- maahanmuuttajan erityistukea
- tai ulkomailta vastaavia etuuksia.

RUOKAVALIOKORVAUS KELIAKIAA SAIRASTAVILLE

Keliakiaa sairastavat voivat saada Kelalta korvausta gluteenittoman ruokavalion aiheuttamista kustannuksista.

ERITYISHOITORAHA

Erityishoitorahalla voidaan korvata lyhytaikaista ansionmenetystä, kun hakija hoitaa alle 16-vuotiaista, sairasta tai vammaista lastaan, eikä voi tehdä työtään ja saada poissaoloajalta palkkaa.

LAPSELLE KUNTOUTUSTA

Jos vaikeavammaisella lapsella on oikeus saada Kelasta joko lapsen korotettua tai erityishoitotukea, hän voi saada myös vaikeavammaisen lääkinnällistä kuntoutusta . Edellytyksenä on kuitenkin, että sen avulla voidaan tukea lapsen selviytymistä. Kelan tulee järjestää lapselle pitkäaikaiset tai vaativat laitos- tai avokuntoutusjaksot, jotka eivät liity välittömästi hänen sairaanhoitoonsa.

ALLE 20-VUOTIAAN KUNTOUTUSRAHA

Vajaakuntoisella 16 -19-vuotiaalla nuorella on oikeus kuntoutusrahaan, jos nuoren työkyky ja ansiomahdollisuudet tai mahdollisuudet valita ammatti ja työ ovat sairauden, vian tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneet ja hän tarvitsee tämän vuoksi tehostettua

työkyvyn arviointia ja kuntoutusta. Tavoitteena on ammatillisen kuntoutumisen varmistaminen ja työllistymisen edistäminen.

KUNTOUTUSRAHA

Kelan kuntoutuslain mukaisia kuntoutusrahaetuuksia ovat:

- kuntoutusraha
- ylläpitokorvaus
- harkinnanvarainen kuntoutusavustus.

Kuntoutusrahalla turvataan kuntoutujan toimeentulo kuntoutukseen osallistumisen ajalta sekä tarvittaessa myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta.

Ylläpitokorvausta voidaan maksaa kuntoutuksesta aiheutuneiden ylimääraisten kustannusten korvaamiseksi 8,00 euroa päivältä. Sitä maksetaan lähinnä avomuotoisen kuntoutuksen ajalta henkilölle, jonka kuntoutusrahan määrä on enintään 17,47 euroa päivässä.

Harkinnanvaraisella kuntoutusavustuksella voidaan tukea kuntoutujan työllistymistä kuntoutuksen jälkeen.

Kuntoutusraha ja harkinnanvarainen kuntoutusavustus ovat veronalaista tuloa. Ylläpitokorvaus on veroton.

AMMATILLISTA KUNTOUTUSTA VAJAAKUNTOISELLE

Kela järjestää ja korvaa ammatillista kuntoutusta vajaakuntoiselle, jonka työkyvyn ja ansiomahdollisuuksien arvioidaan sairauden tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneen tai jolle sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa uhkan tulla työkyvyttömäksi.

Tarkoituksenmukaisella ammatillisella kuntoutuksella pyritään säilyttämään tai parantamaan työ- ja ansiokykyä. Tavoitteena on edistää hakijan selviytymistä työelämässä tai tukea työelämään pääsyä tai sinne paluuta.

LÄÄKINNÄLLINEN KUNTOUTUS

Kela järjestää vaikeavammaisille lääkinnällistä kuntoutusta ja maksaa kuntoutuksesta aiheutuneita kustannuksia.

Kuntoutuksen tavoitteena on kuntoutujan työ- tai toimintakyvyn turvaaminen tai parantaminen. Kuntoutuksella tuetaan kuntoutujan mahdollisuuksia selviytyä erilaisista arkielämän toiminnoista.

KELAN KUSTANTAMAT APUVÄLINEET

Työssä tai opiskelussa (peruskoulun yläasteelta alkaen) tarvittavat kalliit ja vaativat apuvälineet, jotka hankitaan yksilöllisesti vamman tai sairauden aiheuttaman haitan vuoksi ja edellyttävät erityistä teknistä tasoa. Ko. apuvälineitä ovat esim. tekniset erityislaitteet, kuten lukutelevisio, piste- ja isonäytöt sekä atk-laitteistot. 2008 alusta apuvälineet ovat myöntämisen jälkeen asiakkaan omistuksessa. Eli korjaukset ja huollot kustantaa Kela, mutta esim. tietokoneen tietoturvapäivitykset maksaa asiakas itse.

Lisätietoja Kelan palveluista saa Kelan toimistoista ja internetistä: www.kela.fi

LASTEN PÄIVÄHOITO

Vuoden 1996 alusta on jokaisella alle kouluikäisellä lapsella ehdoton oikeus kunnan järjestämään päivähoitopaikkaan.

Päivähoitolain 3 §:n mukaan päiväkotitai osa voidaan järjestää lasten erityisen hoidon tai kasvatuksen tarpeen perustella erityispäiväkodiksi. Tällaista erityistä hoitoa tai kasvatusta tarvitsevat lapset ovat esim. tuki- ja liikuntaelinvammaiset, kehitysvammaiset ja kehityksessään viivästyneet sekä kroonisesti pitkäaikaisesti sairast lapset.

Lisäksi päivähoitoasetuksessa (2 § 4 mom.) todetaan että ” Kun päiväkotiin otetaan lapsi, joka on erityisen hoidon ja kasvatuksen tarpeessa hänestä on hankittava alan erikoislääkärin tai muun asiantuntijan lausunto”.

Mikäli lapsi tarvitsee päivähoidossa avustajaa on se päivähoitolain mukaan järjestettävä siten että kunta palkkaa lisähenkilökuntaa tai erityisen avustajan. Mikäli kyseessä on erityistä hoitoa tarvitseva lapsi on tämä otettava huomioon hoidettavien lasten lukumäärässä tai/ ja hoito- ja kasvatustehtäviin osallistuvien henkilöiden lukumäärässä, jollei lasta varten ole erityisavustajaa.

Vapaista päivähoitopaikoista, erityisryhmistä, iltapäivä ym. kerhoista voi kysyä oman alueensa päivähoitopäälliköltä lisätietoja puh. 310 4011 (vaihe)

KOULUNKÄYNTI

Pääsääntöisesti vammaisen lapsi käy kouluaan yhdessä muiden kanssa.

Vammaisen lapsi saa tarvitessaan koulunkäyntiavustajan ja kuljetuksen kouluun. Koulunkäyntiavustaja tukee oppilasta opetukseen osallistumisessa. Hän osallistuu yhdessä opettajan kanssa oppilaan opetusta, kuntoutusta ja koulutyötä koskevaan toteutukseen ja suunnitteluun. Tarvittaessa koulunkäyntiavustaja auttaa ja opastaa oppilaita arkielämän taidoissa kuten pukeutumisessa, ruokailussa jne.

Oppilaan henkilökohtaisen koulunkäyntiavustuksen tarve kartoitetaan yhdessä asiantuntijoiden, koulun rehtorin ja huoltajien kanssa.

Samoin lapsen tarvitsemat erityisvälineet hankitaan kouluun. Joskus on lapsen edun mukaista käydä koulua erityisluokalla tai erityiskoulussa.

Lisäksi Helsingissä toimii sairaalakouluja sairaalassa oleville lapsille. Näitä kouluja ovat: Auroran koulu, Haartmanin koulu, Lastenlinnan koulu ja Ortonin koulu.

Näistä ja muista erityisopetuksen kysymyksistä voi tiedustella opetusviraston neuvonta- ja palvelupisteestä (puh. 310 86400, os. Hämeentie 11 A) Neuvonnassa on saatavilla myös kirjallista materiaalia, kuten oppaita ja esitteitä. Voit myös lähettää sähköpostia osoitteeseen neuvonta@edu.hel.fi

OPISKELU

Erityisopetusjärjestelyillä on turvattu mahdollisuus ammatilliseen tai muuhun opetukseen kaikille niille opiskelijoille, joilla on vamman, sairauden tai muun syyn takia vaikeuksia selviytyä opinnoistaan ilman erityistoimenpiteitä.

Perustietoa peruskoulun jälkeiseen opiskeluun liittyvistä tukipalveluista, valmennuksesta, kuntoutuksesta, erityisopetuksesta, oppilaitoksista, rahoituksesta ja muista palveluista saa mm. internet osoitteesta [\(http://www.opintoluotsi.fi/fi-fi/erityinen_tuki/\)](http://www.opintoluotsi.fi/fi-fi/erityinen_tuki/).

Näihin kuuluu mm. Arlainstituutti, joka on ammatilliseen erityisopetukseen keskittyvä koulutus- ja kehittämiskeskus näkövammaisille ja kuurosokeille tai muutoin erityistä tukea opiskelussaan tarvitseville. Tietoa mm. keskuksen ammatillisesta koulutuksesta ja kursseista.

<http://www.arlainst.fi/>

Muiden ammatillisten oppilaitosten osalta voi tiedustella asiaa opetusviraston neuvonta- ja palvelupisteestä puh. (09) 310 86400, 310 86402 tai neuvonta@edu.hel.fi

Opetushallitus on julkaissut 2004 oppaan ”Esteetön korkeakouluopiskelu”. Opas on tarkoitettu vammaisille koulutukseen hakijoille, jotka suunnittelevat opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa. Se sisältää tietoja opintojen käytännön järjestelyistä, opinto-ohjauksesta, korkeakoulujen esteettömyydestä ja kirjastopalveluista.

Oppaassa kerrotaan myös yhdenvertaisuuslaista, koulutukseen hakemisesta, opintojen rahoituksesta, palveluista ja tukitoimista, opiskelijoiden terveydenhuollosta ja ulkomaisista opinnoista.

Muita lisätietoja koulutuksista saa mm. seuraavista Opetushallituksen oppaista:

- Ammattikorkeakouluopinnot
- Ammattikorkeakoulujen valintaopas
- Yliopisto-opinnot
- Yliopistojen valintaopas

Oppaita voi tilata Opetushallituksesta puh. 774 775 (vaihde) tai sähköpostitse opetushallitus@oph.fi.

AMMATILLINEN KUNTOUTUS

Ammatillisen kuntoutuksen tavoitteena on parantaa ja ylläpitää kuntoutujan työ- ja ansiomahdollisuuksia.

Ammatillista kuntoutusta järjestetään henkilölle, jonka työkyky ja ansiomahdollisuudet ovat sairauden tai vamman vuoksi olennaisesti heikentyneet. Ammatillisen kuntoutuksen palveluja ovat mm työ- ja koulutuskokeilut, työhön valmennus, ammatillinen ja muu koulutus, elinkeinoneuvonta ja – tuki.

Ammatillista kuntoutusta järjestävät ja kustantavat KELA, työhallinto, työeläkejärjestelmä sekä Vakuutusalan kuntouttamiskeskus, joilta kuntoutusta myös haetaan.

Työhallinnon ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan vajaakuntoiselle henkilölle tarjottavia palveluja. Niitä ovat

- ammatinvalinta- ja urasuunnittelupalvelu
- työhönsijoitus- ja kuntoutusneuvonta
- terveydentilaa ja soveltuvuutta selvittävät tutkimukset sekä asiantuntijakonsultaatiot
- työ- ja koulutuskokeilut
- muut työhönsijoituksen tukitoimenpiteet
- työvoimakoulutus

Vajaakuntoisella tarkoitetaan henkilöä, jonka mahdollisuudet saada sopivaa työtä, säilyttää työ tai edetä työssä ovat huomattavasti vähentyneet vamman, sairauden tai vajavuuden takia.

Ammatillisen kuntoutuksen palveluja hoitavat mm. erikoistyövoimaneuvojat ja ammatinvalintapsykologit. Palvelut sisältävät aina henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta. Virkailijoille on varattava keskustelu-aika etukäteen.

Tietoja työpaikoista ja työvoimakoulutuksesta saa puh 010 60 76766 tai Helsingin työvoimatoimiston puh. 010 60 40100 (vaihde) tai sähköpostitse osoitteesta helsinki@mol.fi

TYÖ

Jos vamma tai sairaus vaikeuttaa ammatillista suunnittelua tai työnsaantia, työvoimatoimisto auttaa löytämään soveltuvan koulutuksen, työn tai ammatin, jossa vammasta tai sairaudesta ei ole haittaa. Työvoimatoimisto voi myös järjestää kuntoutuksen erityispalveluja, kuten kuntoutustutkimuksia, työ- ja koulutuskokeiluja ja myöntää työolosuhteiden järjestelytukea. Tiedustelut: Helsingin työvoimatoimiston vaihde: 010 60 40 100 tai sähköpostitse helsinki@mol.fi

LIKKUMINEN

Helsingissä liikkumisesta on julkaistu Liikkumisesteisen opas. Opas on saatavilla myös internetistä. <http://esteeton.teho.net/>

Rullaten ry on julkaissut myös oppaan ”Majoittuminen ja matkailu liikkumisesteiselle Suomessa”. Oppaaseen on koottu luonto-, ulkoilu- ja toimintapalveluja liikuntaesteiselle.

Oppaita voi tilata Rullaten ry:stä; puh. (09) 805 7393 tai <http://rullaten.fi/>.

PALVELULINJAT

Palvelulinjat on tarkoitettu kaikkien matkustajien käyttöön, mutta reitit ja aikataulut on suunniteltu erityisesti vanhusten ja liikuntaesteisten tarpeita silmälläpitäen.

Bussien reitit kulkevat terveysasemien, neuvoloiden, vanhainkotien, kirjastojen ja muiden tärkeiden asiointikohteiden kautta ja pysäkkejä on tiuhasti. Palvelulinjoilla kelpaavat samat liput kuin muillakin bussilinjoilla.

Palvelulinjojen bussit ja pysäkit on merkitty keltaisella aurinkotunnuksella. Pikkubussit ovat matalalattiaisia. Joillain linjoilla on bussiemäntä auttamassa kyytiin tai ulos.

Liikenneneuvonta puh. 0100 111

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELAITOKSEN ALENNUSLIPUT

Alennuslipun voivat saada:

Alennusryhmä 1 (25 prosenttia):

- helsinkiläiset invalidit, joilla on pysyvä sairaudesta johtuva liikkumista haittaava vähintään 55 % invaliditeetti. Lipun hankintaa varten on HKL:n palvelupisteestä haettava invalidilippuhakemus lääkärinlausuntoa varten.
- vähennettyä kansaneläkettä saavat eläkeläiset. HKL:n alennuslippua varten on haettava todistus Kelan toimistosta.

Alennusryhmä 2 (50 prosenttia):

- täyttä kansaneläkettä saavat helsinkiläiset ja opiskelijat.

Lisätiedot HKL:n toimistot

JUNAMATKAT

VR:n rautatieliikenteessä on useita liikuntaesteisille sopivia vaunuja. Vaunuissa on mm. pyörätuolihissejä, – paikkoja sekä inva-WC:tä. Tarvittaessa VR:n työntekijät auttavat asemalla liikkumisessa.

Valtion rautatiet myöntävät eläkkeensaajille 50 %:n alennuksen junalipuista. 65 vuotta täyttäneet henkilöt saavat alennuksen henkilöllisyystodistuksensa esittämällä. Alle 65-vuotiaat eläkkeensaajat saavat alennuksen esittämällä joko Kela-kortin, jossa on maininta eläkkeen saamisesta, tai erikseen hankitun alennuskortin. Alennuskortin voi ostaa mistä tahansa VR:n lipunmyyntipisteestä, ja se maksaa 8,40 euroa. Korttia ostettaessa mukana tulee olla eläkepäätös sekä valokuva.

Pyörätuolilla liikkuvan liikuntavammaisen avustaja saa matkustaa junassa maksutta, mikäli liikuntavammaisen maksaa alentamattoman aikuisen tai lapsen matkalipun hinnan. Suurimmilta asemilta liikuntavammaisen voi maksutta tilata etukäteen palvelun junaan saattamiseksi ja junasta poistumiseksi. VR kuljettaa myös liikuntavammaisen tarvitsemat apuvälineet maksutta.

Lisätietoja: VR Puhelinpalvelusta, puh. 0600 41 900 ja Helsingin aseman invapalvelusta, puh. 030 721 422 ja klo 22.00 jälkeen puh. 030 720 539.

LENTOMATKAT

Matkustajakoneisiin mahtuu useita pyörätuolia käyttäviä asiakkaita kerrallaan. Paikkavaraus on tehtävä hyvissä ajoin ennen matkaa. Paikkavarauksen yhteydessä on ilmoitettava pyörätuolin tai rollaattorin käytöstä ja avustustarpeesta matkan aikana ja koneeseen siirryttäessä.

Finnairin kotimaan lennoilla Senior-hinta on noin 70 % edullisempi kuin normaalihinta. Senior-hinta koskee kaikkia eläkeläisiä, jotka saavat Kansaneläkelaitokselta vanhuuseläkettä, työkyvyttömyyseläkettä (myös määrääikaista työkyvyttömyyseläkettä = kuntoutustukea), yksilöllistä varhaiseläkettä, rintamasotilaseläkettä, työttömyyseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä sekä invalideja, joilla on vähintään 80 %:n invaliditeetti. Oikeus Senior-hintaan on todistettava joko:

- henkilöllisyystodistuksella (vanhuuseläke)
- Kelan eläkepäätöksellä
- kuvallisella, Finnairin yritystunnuksella varustetulla Kela-kortilla tai
- lääkärintodistuksella invaliditeetin perusteella alennusta haettaessa.

Lisätiedot ja varaukset: Finnairin varauspalvelusta puh. 0600 140 140 tai matkatoimistoista.

LAIVAMATKAT

Matkustajalaivoissa on useita erityishyttejä vammaisille matkustajille.

Lisätietoja: varustamoiden toimistoista ja matkatoimistoista.

LINJA-AUTOMATKAT

Matkahuolto myöntää 30 %:n eläkeläis-alennuksen linja-automatkoista. Alennukseen ovat oikeutettuja kokopäiväiset eläkeläiset sekä määräaika-eläkkeellä olevat henkilöt.

Alennuksen saa vähintään 80 km:n matkasta.

Alennuksen saamisen edellytykset:

- kuvallinen Kela-kortti, jossa "eläkkeensaaja" -merkintä ja Matkahuollon/VR:n/Finnairin logo tai
- matkahuollon oma eläkeläiskortti.

Tarvittavat liitteet:

- Alennuskorttia ostettaessa on oltava mukana eläkepäätös
- henkilöllisyystodistus sekä valokuva
- 65 vuotta täyttäneet saavat alennuksen kuvallisen henkilöllisyystodistuksen esittämällä

Matalalattiabussit

Helsingin seutu- ja paikallisliikenteessä ajaa useita matalalattiabusseja, jotka helpottavat liikkumisesteisten kulkua.

Lisätietoja: Matkahuolto, puh. 0200 4090 (Helsinki),

YTV:n Palveluneuvijat puh. (09) 156 1488 ja (09) 156 1565, faksi (09) 156 1369

PYSÄKÖINTILUPA

Vaikeasti vammaiselle henkilölle tai vammaisen henkilön kuljettamista varten voidaan myöntää pysäköintilupa. Lupa on henkilökohtainen ja se oikeuttaa ilmaiseen pysäköintiin sekä pysäköintiin silloin kun se on muutoin liikennemerkein kielletty.

Hakumenettely

- haetaan oman paikkakunnan poliisilta
- liitteeksi kaksi passikuvaa ja lääkärintodistus, josta ilmenee vamman laatu ja vaikeusaste
-

Lisätietoja: Helsingin poliisi puh. (09) 1891 (vaihe)

AUTOVERO

Vammainen henkilö voi saada vapautuksen ajoneuvoverosta hakemuksetta:

- jos hänelle on myönnetty autoveronlain 50 tai 51 §:n mukainen autoveronpalautus ja palautuksesta on merkintä ajoneuvorekisterissä.

Erillisellä Ajoneuvohallintokeskuksen hakemuslomakkeella:

- voi vapautusta hakea myös henkilö, jolla on vammaisen pysäköintilupa sekä henkilö, jolle on myönnetty 50 tai 51 §:n mukainen vapautus autoverosta, mutta verovapautuksesta ei ole merkintää ajoneuvorekisterissä sekä henkilö, joka täyttää autoverolain 51 §:n

edellytykset, mutta jolla ei ole käytössään sellaista autoa, josta olisi autoveronpalautus myönnetty.

Lisätietoja: Ajoneuvohallintokeskus puh. 0100 7800 (keskus) <http://www.ake.fi/ake>

Autoverolain 51 § mukaan Vammaiselle, joka tarvitsee autoa liikkumiseensa, voidaan palauttaa autovero kokonaan tai osittain seuraavin perustein: Edellytyksenä on vähintään 80

% haitta-aste liikunta- tai näkövammasta, työssäkäyvillä ja opiskelijoilla vähintään 60 % ja alaraajavammasta johtuvissa tilanteissa 40 %.

- autoveron palautus haetaan tullihallitukselta.

Lisätietoja: Hangan tullit puh. 020 391 101, internet: www.tulli.fi

MAAHANMUUTTAJAT

HILMA- projektin tekemä Vammaisen maahanmuuttajan palveluopas on tarkoitettu perusoppaaksi vammaisille maahanmuuttajille, heidän läheisilleen sekä heidän kanssaan työtä tekeville tahoille. Opas antaa perustietoa niistä palveluista, oikeuksista, velvollisuuksista ja mahdollisuuksista, jotka tukevat itsenäistä ja aktiivista elämää Suomessa.

Oppaan voi tilata Helsingin Invalidien Yhdistys ry:n toimistosta puhelinnumerosta 09–7206 2413 tai sähköpostilla: hilma@hiy.fi

Helsingissä asuvat maahanmuuttajat voivat käyttää Helsingissä oman alueensa sosiaali- ja terveyspalveluja.

Maahanmuuttajien neuvontapisteestä voi kysyä asumisesta, työstä, koulutuksesta, oleskeluluvista, sosiaaliturvasta, terveydestä ja muista arkipäivään liittyvistä asioista. Paikka tarjoaa myös mahdollisuuden kysyä silloin, kun ei tiedä mistä kysyä omaa asiaansa.

Lisätietoja palveluista mm. Maahanmuuttajien neuvontapisteestä:
Tallinnanaukio 1 A, 4. krs, puh. 310 62674.

<http://www.hel2.fi/Sosv/maahanmuuttajat/neuvontapiste/index.htm/>

VETERAANIPALVELUT

Veteraaneja kuntoutetaan vuosittain valtion ja Helsingin kaupungin määrärahoihin. Veteraanit voivat hakea avo- ja laitospalveluita. Myös veteraanien puolisoilla on oikeus kuntoutukseen.

Hakumenettely

- haetaan hakulomakkeella, joita saa alueellisilta sosiaali- ja terveysasemilta, veteraanijärjestöiltä, veteraanineuvonnasta sekä internetistä: <http://www.hel2.fi/sosv/lomakkeet/index.htm>

- sotainvalidien ja vaikeavammaisten sotainvalidien puolisoitten ja leskien kuntoutusavustusta haetaan Valtionkonttorin Sotilasvamma- ja veteraaniasiat – yksiköstä.

Lisätietoja: terveysasemilta, veteraanijärjestöiltä, Seniori-infosta puh. 3104 4556, 010 66011, <http://www.hel2.fi/seniorinfo/fin/> veteraaniasiamieheltä Merja Eklundilta puh.09 - 310 50513 sekä Valtionkonttorista: Kumpulantie 9, puh. 77258400.

HARRASTUSTOIMINTA JA VAPAA-AIKA

ERITYISRYHMIEN UIMAKORTTI

Vammaisella henkilöllä on mahdollisuus saada erityisryhmien uimakortti, joka oikeuttaa Helsingin kaupungin uimahallien käytön uimahallien aukioloaikoina.

Kortin voi ostaa uimahallien kassoilta esittämällä henkilöllisyystodistuksen sekä perusteet kortin myöntämiselle (esim. Kela-kortti, joukkoliikenteen invalidien kantakortti tai näkövammaiskortti). Lääketieteellisen selvityksen perusteella asiakas voi hakea uimakorttia liikuntavirastosta. Hakemukseen tulee liittää:

- lääkärintodistus (B- tai E-lausunto)
- Päätös tulee asiakkaan kotiin, jolla kortin voi lunastaa uimahalleista.

Lisätietoja: erityisliikuntasuunnittelijalta, puh. 31087509 tai http://www.hel.fi/wps/portal/Liikuntavirasto/Artikkeli?WCM_GLOBAL_CONTEXT=/fi/Liikuntavirasto/Ohjattu+liikunta/Erityisuimakortti

MUU LIIKUNTA

Suomen Invalidien Urheiluliitto eli SIU on valtakunnallinen liikunta- ja urheilujärjestö liikuntavammaisille. SIU toimii yhteistyössä muiden vammaisurheilujärjestöjen, yleisten urheiluseurojen ja lajiliittojen kanssa. SIU pyrkii vaikuttamaan vammaisten ihmisten liikuntamahdollisuuksiin sekä liikuntapaikkarakentamiseen. Jokaisessa SIU:n jäsen seurassa on liikuntavastaava, joka järjestää liikuntaa omassa seurassaan.

Lisätietoja: Suomen Invalidien Urheiluliitosta ja sen toiminnasta saa numeroista: (09) 613 191, 040–5023784. <http://www.siu.fi/>

Erityisryhmille soveltuvaa liikuntaa järjestävät myös työväenopistot sekä useat vammaisjärjestöt.

Lisäksi myös Helsingin kaupungin liikuntavirasto järjestää ohjattua liikuntaa erityisryhmille.

Lisätietoja: Helsingin kaupungin liikuntavirasto, puh. 310 8771 (vaihde)

LOMAT

Eri vammais- ja eläkeläisjärjestöt tarjoavat jäsenilleen erilaisia loma- ja kuntoutuspalveluja. Mm. Invalidiliitto välittää tuettuja lomia. Hakemuksia saa Invalidiliiton keskustoimistosta puh. (09) 613 19216 tai lähimmästä liiton jäsenyhdistyksestä.

VERONMAKSUKYVYN ALENTUMISEN JOHDOSTA MYÖNNETTÄVÄ VEROVÄHENNYS

Vammaista henkilöä kotona hoitavat perheet voivat hakea verotuksesta veronmaksukyvyn alentumisen johdosta myönnettävää vähennystä. Veronmaksukyvyn alentumisen johdosta myönnettävä vähennys on kuntakohtainen.

Tarvittavat liitteet:

- veroilmoitukseen liitetään todistus vammaisuudesta. Todistuksen saa oman alueen vammaissosiaalityöntekijältä.
- todistus vammaisuudesta aiheutuvista kuluista.

Lisätietoja: Helsingin verotoimisto, puh.(09) 7311 20 (vaihde), internet; <http://www.vero.fi//>

INVALIDIVÄHENNYS

Verotuksen invalidivähennykseen on oikeus, jos pysyvän vamman tai sairauden haitta-aste on vähintään 30 prosenttia. Invalidivähennyksen saamiseksi on ensimmäisellä kerralla liitettävä veroilmoitukseen lääkärintodistus, josta pysyvä haitta-aste ja sen alkamisajankohta ilmenevät. Jatkossa verottaja tekee vähennyksen automaattisesti. Haitta-asteen muuttuessa on aina toimitettava verottajalle uusi lääkärintodistus.

Invalidivähennyksen voi saada sekä kunnallis- että valtionverotuksessa. Vähennys on valtion verotuksessa enimmillään 115 € ja kunnallisverotuksessa 440 €, mikäli haitta-aste on 100 %. Muutoin invalidivähennys on suuruudeltaan haitta-asteen mukainen prosenttimäärä täydestä vähennyksestä. Kunnallisverotuksessa invalidivähennys myönnetään vain muista ansiotuloista kuin eläkkeestä.

Kuitenkin jos eläkkeensaajalla on ollut veronalaista eläketuloa jo vuonna 1982, saa hän kunnallisverotuksessa vuoden 1982 mukaisen invalidiprosentin mukaisen vähennyksen.

Invalidivähennystä voi hakea takautuvasti viiden vuoden ajalta.

Lisätietoja: Helsingin verotoimisto, puh.(09) 7311 20 (vaihde), internet; <http://www.vero.fi//>

VAMMAISTEN SOSIAALITYÖN YHTEYSTIEDOT**Vammaisten sosiaalityön päällikkö**

p. 050 3481 313

VAMMAISTEN SOSIAALITYÖN ETELÄINEN TOIMIPISTE

Toinen linja 4 A, 3.krs, PL 7115, 00099

Helsingin kaupunki

Faksi 3104 3111

Neuvonta klo 8.15-16, puh. 050 428 0236

tai 310 74088

Johtava sosiaalityöntekijä

310 44305

Vammaispalvelun sosiaalityöntekijät, puhelinaika ma-pe 9 - 10

Lauttasaari, Ruoholahti, Etu-Töölö

310 44325

Vironniemi, Ullanlinna, Taka-Töölö, Kampinmalmia

(paitsi Etu-Töölö ja Ruoholahti)

310 44319

Vanha kaupunki, Pasilat

310 44318

Alppiharju, Kallio, Vallila,

Invalidiliiton palvelutalot Helsingin ulkopuolella

310 43642

Toimistosihteerit, puhelinaika ma - pe 9-11

310 44330

310 43674

310 43806

310 44653

Kuljetuspalvelujen sosiaaliohjaajat (päättöksenteko) puhelinaika ma-pe 9-10

Vironniemi, Ullanlinna, Katajanokka, Suomenlinna,

Vanha kaupunki, Vallila

310 44691

Kampinmalmi, Taka-Töölö, Ruoholahti, Lauttasaari

310 42216

Kallio, Alppiharju, Pasilat

310 42725

Johtava sosiaalityöntekijä

310 43695

Omaishoidontuki (alle 65-vuotiaat)**Sosiaaliohjaajat** (päättöksenteko) puhelinaika ma-pe 9-10

Lauttasaari, Ruoholahti, Ullanlinna, Kampinmalmi,

Taka-Töölö, Kallio, Alppiharju, Vallila, Pasilat

310 44695

Vironniemi, Suomenlinna, Vanhakaupunki

310 44699

Kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijät puhelinaika ma-pe 9-10

Lauttasaari, Ruoholahti, Kampinmalmi, Ullanlinna, Vironniemi, Taka-Töölö	310 44327
Alppiharju, Kallio, Vallila	310 43821
Pasilat, Vanha kaupunki	3104 3738
Kotihoidon ohjaaja	050 4309 787

VAMMAISTEN SOSIAALITYÖN ITÄINEN TOIMIPISTE

Visbyinkuja 2, <http://kartta.hel.fi/opas/fi/> PL 7380, 00099 Helsingin kaupunki
Puh. 3106 2903, vahtimestari
Faksi 3106 2669
Neuvonta: 8.15-16, puh. 0503646 407

Johtavat sosiaalityöntekijät	310 62907
	310 62315

Sosiaalityöntekijät

Kontula, Vesala, Mellunmäki, Kurkimäki	310 62890 klo 9-11
Myllypuro, Vartiokylä, Puotila, Itäkeskus, Marjaniemi Vuosaari	310 62441 klo 9-11
Palvelukodit: Joenranta, Satakieli, Kotivalli	310 2889 klo 9-11
kaakkoinen alue	310 56246 klo 9-11
Mellunkylä, Vuosaari(kehitysvammahuolto) ma, ti, to 13-14, ke, pe 9-10	310 62318
Myllypuro, Vartiokylä, Kivikko (kehitysvammahuolto) ma, ti, to 13-14, ke, pe, 9-10	310 62319
Kaakkoinen alue (kehitysvammahuolto)	310 56248 klo 9-10

Kuljetuspalvelu ohjaajat, puhelinaika 9-10

Vuosaari, Mellunmäki	310 61781
Myllypuro, Vartiokylä, Puotila, Itäkeskus, Marjaniemi	310 62908

Kontula, Vesala, Kurkimäki 310 62254

kaakkoinen alue 310 56223

Omaishoidontuki, ohjaajat, (alle 65-vuotiaat), puhelinaika 9-11

Vuosaari, Itäkeskus, Marjaniemi, Puotila, Puotinharju 310 61779

Herttoniemi, Kulosaari, Laajasalo, Roihuvuori, Tammisalo 310 62386

Kontula, Kivikko, Mellunmäki, Myllypuro, Vartiokylä 310 62557

Kotihoidon ohjaajat (kehitysvammahuolto) puhelinaika 9-10

310 62310, 310 62377, 310 56249

Toimistosihteerit

A-K 310 62886 klo 9-10

L-Q 310 62887 klo 13-14

R-Ö 310 62877 klo 10-11

Kaakkoinen alue

A-L 310 56232 klo 9-11

M-Ö 310 56281 klo 13-14

VAMMAISTEN SOSIAALITYÖN POHJOINEN TOIMIPISTE/MAUNULA

Suursuonlaita1, <http://kartta.hel.fi/opas/fi/> PL8340,00099

Helsinginkaupunki

Faksi 3106 9985

Neuvonta: klo 9-14, p. 0503646432

Johtava sosiaalityöntekijä 310 69565

Vammaispalvelun sosiaalityöntekijä

p. 310 69567, klo 9-11

Kuljetuspalvelut, ohjaaja

p.310 69694, klo 9-11

Kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijä

p. 310 69566

Omaishoidontuki (alle 65-vuotiaat), puhelinaika 9-11

p. 310 69579

Toimistosihteerit

Kuljetuspalvelut, tulkkipalkkiot 310 69569

Kuljetuspalvelut, taksikorttiasiat 310 69568

VAMMAISTEN SOSIAALITYÖN POHJOINEN TOIMIPISTE/MALMI

Ala-Malmin tori 2, 5. krs PL 7980, 00099 Helsingin kaupunki

Puh.3104011

Faksi 3105 8448

Neuvonta: p.**Johtava sosiaalityöntekijä** 310 58281**Vammaispalvelun sosiaalityöntekijät**Latokartano, Malmi 310 58495
puhelinaika klo 9-10 tekstipuhelin ti klo 10.30 - 11.30, puh. 3105 8597Suutarila, Jakomäki, Puistola, Pukinmäki 310 58289
puhelinaika klo 9-10

tekstipuhelin to klo 10.30 - 11.30, puh.3105 8597

Toimistosihteerit, asiakaspalvelu- ja puhelinaika klo 9 - 14

A-M 310 58274

N-Ö 310 58265

Kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijät, puhelinaika 9-10

Latokartano, Malmi 310 58262

Suutarila, Jakomäki, Puistola, Pukinmäki 310 58311

Kotihoidon ohjaajat (kehitysvammahuolto), puhelinaika klo 9-11

p. 310 56317

p. 310 58263

Kuljetuspalvelut, ohjaaja, puhelinaika 9-14

p. 310 58339

Omaishoidontuki,(alle 65-vuotiaat)

p. 310 58 351

Malmin toimintakeskus, Kirkonkyläntie 2, 310 58266 klo 9-11

VAMMAISTEN SOSIAALITYÖN LÄNTINEN TOIMIPISTE

Hopeatie 6, 4 krs. PL 8160 00099 Helsingin kaupunki

Faksi 310 41228

Neuvonta: klo 8.15-16 p. 050-3235781**Johtava sosiaalityöntekijä** 310 41108**Vammaispalvelun sosiaalityöntekijät puhelinaika klo 9-10**

A-J 310 41103

K-L 310 41104

M-Q 310 41104

R-Ö 310 41406

Kehitysvammahuollon sosiaalityöntekijät p. 9-10

Kotona asuvat kehitysvammaiset 310 41102

Asuntolat, autistit ja aspergerit 310 41105

Kotihoidonohjaaja(kehitysvammahuolto)

p. 310 41107, 050-3303208

Kuljetuspalvelu, ohjaajat puhelinaika klo 9-10

A-L 310 41231

M-Ö 310 41232

Omaishoidontuki (alle 65-vuotiaat) puhelinaika klo 9-10

Haaga, Kannelmäki, Malmikartano, Kaarela 310 41233

Reijola-Munkkiniemi, Pitäjänmäki 310 41234

Toimistosihteerit puhelinaika klo 9-11

A-K 310 41115

L-Q 310 41113

R-Ö 310 41110

Vuxenarbete

Tavastvägen 13, PB 7140, 00099 Helsingfors stad

Växel 310 4011

Fax 310 44899

Alla socialarbetare har telefontid kl. 9-10.

Ledande socialarbetare tfn 310 44968

Utvecklingsstörda

Socialarbetare Mikaela Enroth tfn 3104 4808

Socialhandledare tfn 3104 4887

Byråsekreterare tfn 3104 4817

Handikappade

Socialarbetare tfn 3104 4909

Byråsekreterare tfn 3104 4819

Närståendevård för personer under 65 år och**färdtjänst, [Hemserviceledare](#)** tfn 3104 4857 (telefontid 9-10)**Byråsekreterare**

tfn 3104 4210

SOSIAALIASIAMIES

puh. 3104 3365

VAMMAISASIAMIES:

puh. 310 43163

Vammaisasiamiehellä ei ole puhelinaikaa. Parhaiten hänet tavoittaa sähköpostilla osoitteesta: reija.lampinen@hel.fi